

ВІЙНА ШОСТОГО ПОКОЛІННЯ: МІСЦЕ І МОЖЛИВОСТІ УКРАЇНИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено еволюції військових конфліктів від перших поколінь до сучасних, зокрема війн шостого покоління, які характеризуються безконтактністю і стратегічним масштабом. Зосереджено увагу на участі України у регіональному конфлікті з росією, включаючи використання сучасних військових технологій та тактик. Детально аналізується роль української військової техніки, зокрема ракетних систем, у контексті забезпечення безпеки країни. Також розглянуто перспективи розвитку української військової техніки та стратегій, що сприяють зміцненню обороноздатності України та забезпеченню стримування потенційних загроз.

Ключові слова: стратегічна оборона, розвідка, високоточна зброя, мережецентричні збройні сили, асиметричний стримувальний фактор, конфлікт в Україні, техніка та тактика війни, передове військово-обладнання, стандарти НАТО, операційні ракетні комплекси, комплекси крилатих ракет, бойові дії, збройні сили України.

Abstract

The evolution of military conflicts from the first generations to modern ones, in particular the wars of the sixth generation, which are characterized by non-contact and strategic scale, is studied. Attention is focused on Ukraine's participation in the regional conflict with Russia, including the use of modern military technologies and tactics. The role of Ukrainian military equipment, particularly missile systems, in the context of ensuring the country's security is analyzed in detail. Prospects for the development of Ukrainian military equipment and strategies contributing to the strengthening of Ukraine's defense capabilities and ensuring the containment of potential threats were also considered.

Keywords: strategic defense, intelligence, high-precision weapons, network-centric armed forces, asymmetric deterrent factor, conflict in Ukraine, technology and tactics of war, advanced military equipment, NATO standards, operational missile complexes, cruise missile complexes, combat operations, armed forces of Ukraine.

Вступ

Військові конфлікти завжди були важливою складовою історії людства, проте їх характер і методи ведення постійно змінювалися від перших поколінь до сьогодення. З'явлення нових технологій, таких як ракетні системи та високоточна зброя, значно вплинуло на стратегії воєнного протистояння та еволюцію військових конфліктів.

Основна частина

Війни першого, другого, третього та четвертого поколінь характеризуються змінами у військових стратегіях, залежно від типів озброєнь та мети конфлікту. Поява ядерної зброї відкрила шлях до безконтактної і ядерної війни п'ятого покоління, де всі сторони мають величезні втрати. Розвиток високоточної зброї призвів до стратегічних змін і початку ери війн шостого покоління, спрямованих на економічне знищення та політичні зміни в країні-супротивнику. Нова мережецентрична війна передбачає постійний обмін інформацією в реальному часі між всіма рівнями командування та можливе використання космічного простору та космічної зброї.

В пануванні у повітряно-космічному просторі ключове значення має стратегічна оборона, що включає розвідку, виявлення і знищення платформ-носіїв високоточної зброї. Країна з мережецентричними збройними силами та значними запасами високоточної зброї здатна нанести значну шкоду супротивникові, включаючи його ядерні можливості. Така перспектива особливо приваблива для країн без ядерних арсеналів, які можуть створити асиметричний

стримувальний фактор. Однак, багато експертів вважають, що техніку та тактику війни майбутнього ще потрібно розробити, і поточний конфлікт в Україні може стати підґрунтям для цього. Прогнозується, що перемога в цій війні буде досягнута за допомогою передового військового обладнання, зокрема високотехнологічної зброї, яка відповідає стандартам НАТО. Україна активно розвиває власні військові технології, які успішно використовуються в бойових діях. Серед найбільш значущих розробок - протикорабельний ракетний комплекс "Нептун" та оперативно-тактичний ракетний комплекс "Сапсан" ("Грім-2"). "Нептун" вразив російський крейсер "Москва", здійснивши перше українське знищення такого класу супротивника. Також варто відзначити 300-мм високоточний ракетно-артилерійський комплекс "Вільха-М", який демонструє високу точність та ефективність у бойових умовах. Українські розробки в області ракетної техніки, які виявилися дієвими на полі бою, створюють потенціал для подальшого зміцнення обороноздатності країни [1].

Україна активно розвиває власні військові технології, зокрема ракетні комплекси та безпілотники. Серед найважливіших розробок - оперативно-тактичний ракетний комплекс "Сапсан" та зенітно-ракетний комплекс СД "Дніпро". Варто відзначити також ударний безпілотник ST-35 "Грім" та багатоцільовий безпілотний авіаційний комплекс PD-2. Українські технології в області військової техніки демонструють високий рівень ефективності та перспектив для подальшого розвитку обороноздатності країни. САН "Богдана" - Це перша самохідна артилерійська установка (САУ) українського виробництва. Гаубиця має стандартний для НАТО калібр 155 мм. озброєння для неї виробляє приватний Краматорський завод важкого верстатобудування, а шасі та броню – компанія "Українська бронетехніка". Уперше цю САУ світ побачив у 2018 році. На початку великої війни "Богдану" мали знищити, щоб не віддавати ворогу, проте її встигли евакуювати з Краматорська. Навесні 2022 року Мініборони зробило замовлення і САУ на новому шасі пішла в серійне виробництво [2]. ТОВ "ХАДО-Холдінг", провідний виробник снайперської зброї в Україні, продемонстрував свою технологічну перевагу, представивши нову великокаліберну гвинтівку Snipex Monomakh. Ця гвинтівка відрізняється від попередніх моделей напівавтоматичним механізмом заряджання, що дозволяє збільшити швидкість стрільби порівняно з гвинтівками із ручним перезаряджанням. Зокрема, вона розроблена для використання боєприпасів калібру 14,5x114 мм і призначена для антиматеріальних цілей, таких як броньована техніка противника.

Україна також виявляє потенціал стати глобальним лідером у галузі безпеки та оборони. Експерти Українського Інституту майбутнього (УІМ) наголошують на необхідності створення глобальної агенції для перспективних дослідницьких проєктів в оборонній галузі. Крім того, вони рекомендують створення державного фонду для фінансування закупівлі ліцензій та розвитку сучасних військових технологій [3].

Розвиток таких новаторських рішень, як Snipex Monomakh та інші перспективні розробки вітчизняних виробників, може забезпечити Україні стабільні прибутки від експорту зброї та зміцнити її позиції на міжнародному ринку оборонної продукції.

Висновок

Тенденції у сфері військових конфліктів та оборонної стратегії свідчать про різкі зміни у визначенні пріоритетів та стратегій ведення війни. Поява нових технологій, таких як високоточна зброя та мережецентричні збройні сили, робить безпеку в повітряно-космічному просторі критично важливою. Також варто відзначити, що асиметричні стратегії, такі як використання оперативно-тактичних ракетних комплексів, можуть стати суттєвим фактором стримування в сучасних геополітичних умовах.

У військових конфліктах, таких як російсько-українська війна, спостерігається поєднання різних типів та тактик військового протистояння, від класичних методів до сучасних стратегій. Передове військове обладнання, що відповідає стандартам НАТО, відіграє ключову роль у зміцненні обороноздатності України та забезпеченні перемоги.

Таким чином, розвиток та впровадження нових технологій у сфері оборони, спільно з ефективним використанням асиметричних стратегій та гнучких тактик, визначають сучасну військову доктрину та спрямованість на майбутні військових конфліктів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Заболоцький В. О. Як Україна вчиться вести війну шостого покоління [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tyzhden.ua/iak-ukraina-vchytisia-vesty-vijnu-shostoho-pokolinnia/>
2. Мірошніченко Б. Яка українська зброя буде підкорювати світові ринки після війни [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/06/30/701742/>
3. Резнікова О. О. Стратегічний аналіз безпекового середовища України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://niss.gov.ua/news/statti/stratichnyu-analiz-bezpekovo-ho-seredovyshcha-ukrayiny>

Павлуш Єлизавета Петрівна – студентка 2 курсу кафедри комп'ютерних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: lpavlush@gmail.com

Корнієнко Валерій Олександрович – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри соціально-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: valkorney1958@gmail.com

Pavlush Yelyzaveta - 2nd year student of the Department of Computer Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: lpavlush@gmail.com

Kornienko Valerii – Dr. of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa, e-mail: valkorney1958@gmail.com